

Domov>Družinske zadeve in dedovanje>Dedovanje>**Dedovanje**

Dedovanje

Portugalska

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Razpolaganja za primer smrti se lahko sestavijo le v dveh oblikah: kot (i) oporoka ali (ii) pogodba.

(i) Oporoka

Oporoka je osebna listina, ki je ne more sestaviti zastopnik.

Skupne oporoke, tj. oporoke, ki jih dve ali več oseb sestavi v istem dokumentu v korist tretje osebe ali v medsebojno korist, niso dovoljene.

Oporoka je izjava volje ene same osebe, ki je ni treba nasloviti na določeno osebo ali je obvestiti o njej. Prosto jo je mogoče preklicati in premoženje se na dediče ali volilnojemnike prenese šele po smrti oporočitelja.

Obstajajo standardne in posebne vrste oporok.

Standardne vrste oporok so: javne oporoke in oporoke zaprtega tipa.

Javno oporoko sestavi notar v svojem registru.

Oporoko zaprtega tipa sestavi in podpiše oporočitelj ali druga oseba na oporočiteljevo zahtevo, notar pa jo mora potrditi. Hrani jo lahko oporočitelj ali tretja oseba, lahko pa se predloži tudi notarju. Oseba, ki ima oporoko zaprtega tipa, jo mora predložiti v treh dneh od dneva, ko izve za oporočiteljevo smrt; če tega ne stori, odgovarja za morebitno povzročeno izgubo ali škodo, če pa je dedič, lahko izgubi sposobnost dedovanja zaradi dedne nevednosti.

Zakon določa naslednje vrste posebnih oporok: vojaške oporoke ter oporoke, sestavljene na ladji, letalu ali v primeru nesreče. Oporoka je lahko v eni od teh posebnih oblik sestavljena le, kadar nastopijo določene izjemne okoliščine, ki jih določa zakon. Take oporoke postanejo neveljavne dva meseca po prenehanju vzroka, zaradi katerega oporočitelj ni mogel sestaviti oporoke v običajnih oblikah.

Portugalska zakonodaja določa tudi posebno obliko oporoke, ki jo sestavi portugalski državljan v tujini v okviru tujega prava. Ta je na Portugalske veljavna, če je bila sestavljena ali odobrena formalno.

(ii) Pogodba

Portugalski pravni sistem izjemoma dopušča dedne pogodbe. Do tega lahko pride na podlagi sporazumov o dedovanju ali darilih z namenom sklenitve zakonske zveze, ki začnejo veljati v primeru smrti darovalca. Da bi bili sporazumi o dedovanju in darilih z namenom sklenitve zakonske zveze veljavni v primeru smrti, morajo biti zapisani v poročni pogodbi.

V drugih primerih pa so dedne pogodbe praviloma prepovedane. Sporazumi o dedovanju so torej načeloma prepovedani, zato bodo neveljavni.

Prepovedana so tudi darila za primer smrti, vendar niso neveljavna, temveč postanejo oporočna razpolaganja na podlagi zakona in jih je mogoče prosto preklicati.

Zakon izjemoma dopušča dve vrsti sporazumov o dedovanju: (a) imenovanje dediča ali volilnojemnika v korist vsakega od zakoncev s strani katerega koli zakonca ali tretje osebe in (b) imenovanje dediča ali volilnojemnika v korist tretjih oseb s strani katerega koli zakonca. Razlika med dedičem in volilnojemnikom je pojasnjena v nadaljevanju v odgovoru na vprašanje „Kako in kdaj postane posameznik dedič ali volilnojemnik?“.

Veljavni sporazumi o dedovanju začnejo učinkovati šele po smrti oporočitelja. Vendar sporazuma iz zgornje točke (a), potem ko je bil sprejet, ni mogoče enostransko preklicati, in oporočitelj, dokler je živ, upravičencu ne more škoditi s svojevolijsnimi razpolaganji. Sporazum o dedovanju iz zgornje točke (b) je mogoče prosto preklicati, če tretja oseba ni bila vključena v poročno pogodbo kot prejemnik.

Zakon poleg teh dveh sporazumov o dedovanju sprejema tudi veljavnost daril v primeru smrti z namenom sklenitve zakonske zveze. Ta so z namenom sklenitve zakonske zveze dana enemu od zakoncev s strani drugega zakonca ali tretje osebe. Darilo v primeru smrti z namenom sklenitve zakonske zveze urejajo pravila v zvezi s sporazumi o dedovanju in mora biti zapisano v poročni pogodbi.

OPOMBA:

Portugalsko pravo določa dve vrsti dedovanja. Ena je prostovoljno dedovanje – z oporoko ali pogodbo –, na katerega se sklicuje v tem odgovoru. Druga pa je dedovanje na podlagi zakona – zakonito ali obvezno –, ki bo opisano v odgovorih na vprašanji „Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?“ in „Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?“.

Prostovoljno dedovanje je posledica voljnega dejanja oporočitelja, tako kot so oporoke in pogodbe.

Dedovanje na podlagi zakona je dopustno po zakonu. Za obvezno dedovanje gre takrat, kadar to neposredno izhaja iz zakona in želje oporočitelja ne morejo prevladati nad njim. Za zakonito dedovanje gre takrat, kadar to izhaja iz zakona, vendar lahko želje oporočitelja prevladajo nad njim.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Razpolaganj načeloma ni treba overiti.

Vendar obstajajo izjeme, ki so določene v različnih določbah. Razpolaganja za primer smrti je treba na primer registrirati v naslednjih primerih: (i) preferencialno oporočno razpolaganje z dejansko veljavnostjo; (ii) določitev posebne pravice in njene spremembe; (iii) obveznost zmanjšanja daril na podlagi kolacije ter (iv) poročne pogodbe.

V primerih iz zgornjih točk (i), (ii) in (iii) je potreben vpis v *Conservatórias do Registo Predial* [zemljiška knjiga], ki ga izvedejo tožniki ali toženci v pravnem razmerju, osebe, ki imajo interes za registracijo, ali osebe, od katerih se registracija zahteva v skladu z zakonom (uradna registracija, ki jo včasih opravijo sodišča, služba državnega tožilstva ali sam matičar). Za registracijo so potrebni opis premoženja, vnos dejstev in zadevnih opomb ter zapis določenih okoliščin.

V primeru iz točke (iv) se registracija opravi v *Conservatórias do Registo Civil* [matični urad] kot vpis ali zaznamek na podlagi izjave strank. V tem primeru so lahko osebe, na katere se dejstvo neposredno nanaša ali katerih soglasje je potrebno za njegovo polno veljavo, tudi udeleženi pri registraciji.

OPOMBA:

Posebna pravica vključuje pravico preživela vdove ali vdovca do preživljanja iz finančnih sredstev zapustnika.

Kolacija zadeva vračanje v zapuščinsko maso s strani potomcev, ki upajo, da bodo podedovali premoženje ali dragocenosti prednika.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Da, v skladu s portugalsko zakonodajo je nujni delež omejitev svobode razpolaganja za primer smrti. Nujni delež je del premoženja, s katerim oporočitelj ne more razpolagati, ker je po zakonu dodeljen nujnim dedičem. To je obvezno dedovanje, ki je oblika dedovanja na podlagi zakona, nad katerim *želje oporočitelja ne morejo prevladati*.

Nujni dediči so zakonec, potomci in predniki. Zakonec in potomci so dediči prvega reda. Če potomcev ni, dedujejo zakonec in predniki.

Pravila o premoženju, s katerim oporočitelj ne more razpolagati (nujni delež), so naslednja:

nujni delež zakonca in otrok je dve tretjini dediščine;

če oporočitelj nima potomcev ali prednikov, je nujni delež zakonca polovica dediščine;

če oporočitelj nima zakonca, zapusti pa otroke, je nujni delež polovica dediščine v primeru enega samega otroka in dve tretjini dediščine v primeru dveh ali več otrok;

nujni delež potomcev v drugem kolenu in bolj oddaljenih kolenih je delež, ki bi veljal za njihovega prednika;

če ni potomcev, je nujni delež zakonca in prednikov dve tretjini dediščine;

če ni potomcev ali preživelega zakonca, je nujni delež staršev polovica dediščine; če so za dediče imenovani predniki v drugem kolenu ali bolj oddaljenih kolenih, je njihov nujni delež tretjina dediščine.

OPOMBA:

Zakonec ni imenovan za dediča, če je bila v trenutku oporočiteljeve smrti zakonska zveza razvezana ali življenjska skupnosti končana s pravnomočno sodno odločbo ali sodno odločbo, ki bo postala pravnomočna. Kadar postopek za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti v trenutku oporočiteljeve smrti še poteka, lahko upravičenci tak postopek nadaljujejo zaradi premoženjskoprvnih posledic. V tem primeru zakonec ni imenovan za upravičenca, če je bilo zahtevi za razvezo ali prenehanje ugodeno.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če umrli v celoti ali deloma ni sestavil veljavnega in učinkovitega razpolaganja s premoženjem za primer smrti, so za naslednike imenovani njegovi nujni dediči. Gre za zakonito dedovanje, ki je oblika dedovanja na podlagi zakona, nad katerim lahko *prevladajo želje oporočitelja*.

Nujni dediči so zakonec, sorodniki in država v naslednjem vrstnem redu: (a) zakonec in potomci; (b) zakonec in sorodniki v ravni črti; (c) bratje in sestre ter njihovi potomci; (d) drugi sorodniki v stranski vrsti do četrtega kolena in vključno z njim; (e) država.

5 Kateri organ je pristojen:

Pristojnost v zapuščinskih zadevah je odvisna od tega, ali se dedovanje izpodbija (sprejem na podlagi pravne dobrote popisa) ali ne (brezpogojni sprejem). V zadevah izpodbijanega dedovanja so pristojni notariji. V zadevah neizpodbijanega dedovanja so pristojni notariji in matičarji. Pristojni so, da pooblastijo dediče in izvedejo zadevno delitev. Odvetniki in/ali pravni svetovalci lahko s potrditvijo istovetnosti zasebne listine razdelijo zapuščino, niso pa pristojni za pooblastitev dedičev.

Notarji in matičarji so pristojni, da pooblastijo dediče, tako da potrdijo istovetnost oseb, ki so imenovane kot take, v nekaterih primerih pa bo morda treba uporabiti poročno pogodbo, ki se nanaša na premoženje, ali oporoko.

5.1 glede vprašanj dedovanja?

V primeru izpodbijane dediščine so od 2. septembra 2013 za vodenje zapuščinskih postopkov pristojni civilnopravni notariji v občinah, kjer je bilo uvedeno dedovanje. Ti postopki so na koncu predloženi sodiščem, da lahko sodnik ratificira odločbo o delitvi.

Dedovanja se uvede v kraju zapustnikovega zadnjega prebivališča.

Če je bilo to prebivališče zunaj Portugalske, premoženje pa je bilo zapuščeno na Portugalskem, je pristojen civilnopravni notar občine, v kateri je nepremično premoženje ali večina tega premoženja. Če nepremičnega premoženja ni, je pristojen civilnopravni notar občine, v kateri je večina premoženja.

Če je bilo zapustnikovo zadnje prebivališče zunaj Portugalske in zapustnik ni zapustil premoženja na Portugalskem, je pristojen civilnopravni notar v kraju, kjer ima stalno prebivališče stranka, ki odobri postopek.

V primeru brezpogojnega sprejema dediščine zapuščinski postopek ni potreben. V tem primeru dediči in volilojemniki likvidirajo zapuščino in dediščino razdelijo na podlagi vzajemnega dogovora, brez obveznosti za uvedbo postopka, ki vključuje notarja ali sodišče.

Če se razglasi, da je zapuščina ležeča za državo, se na sodišču izvede ustrezni posebni postopek za likvidacijo zapuščine v korist države.

Če se dediščina ne izpodbija, so pristojni civilnopravni notariji, matični uradi in uradi zemljiških knjig, ne glede na ozemeljsko pristojnost. Zato lahko zainteresirane stranke izvajajo dejanja v ustanovi po svoji izbiri, brez ozemeljskih omejitev.

Podobno in kot je navedeno zgoraj, se lahko zapuščina razdeli pred katerim koli odvetnikom ali pravnim svetovalcem v državi, če se spoštujejo navedeni pogoji (matični urad ali notar).

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Kar zadeva organ, ki je pristojen za sprejem izjave o sprejetju dediščine ali njeni odpovedi, ni bistvenih razlik med volilom in dediščino oziroma med dedovanjem po zakonu ali prostovoljnim dedovanjem. Zato je odgovor na ta tri vprašanja enak.

Če je bilo dedovanje sprejeto na podlagi pravne dobrote popisa, se izjava o sprejemu sestavi v zapuščinskem postopku, ki ga vodi pristojna notarska pisarna. V tem primeru je notar tisti organ, ki prejme izjavo o sprejemu.

Sprejem dedovanja na podlagi pravne dobrote popisa se zagotovi tako, da se zahteva popis ali da se poseže vanj.

Drugi način sprejema je brezpogojen sprejem, do katerega pride, kadar se dediščina sprejme in razdeli, ne da bi bil potreben zapuščinski postopek.

Pravila v zvezi s sprejemom dedovanja veljajo tudi za sprejem volila. Razlika med dediščino in volilom je opredeljena v odgovoru na naslednje vprašanje.

Če se začne zapuščinski postopek, mora biti odpoved izvršena ali vključena v spis. V tem primeru je notar tisti organ, ki je odgovoren za prejem izjave o odpovedi.

Odpoved mora biti v eni od naslednjih oblik: javna listina ali zasebna overjena listina, če obstaja premoženje, za katerega zakon zahteva razpolaganje v eni od teh oblik; zasebna listina v drugih primerih.

Sprejem dediščine ali volila oziroma odpoved dediščini ali volilu je enostranski pravni posel, ki ga ni mogoče odkloniti, tj. oboje se izvede z izjavo dediča, ki je ni treba nasloviti na določeno osebo ali to osebo nanjo opozoriti.

Če je zapuščina ležeča, lahko zainteresirane stranke ali služba državnega tožilstva zaprosijo sodišče, da dediča obvesti, naj dediščino sprejme ali zavrne. V tem primeru izjavo o sprejemu prejme sodišče. Za zapuščino velja, da je ležeča v obdobju, ko še ni bila sprejeta ali razglašena za ležečo za državo.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Postopek je odvisen od tega, ali se dedovanje izpodbija ali ne.

IZPODBIJANO DEDOVANJE

Namen zapuščinskega postopka je: razdeliti zapuščino, da se konča njeno solastništvo; popisati premoženje iz zapuščine, če ga ni treba nujno razdeliti; po potrebi likvidirati zapuščino.

Zapuščinski postopek se opravi v pisarni civilnopravnega notarja, zanj pa je odgovoren notar. Poseganje sodišča je načeloma omejeno na zadnjo stopnjo postopka, ko sodnik civilnega sodišča z ozemeljsko pristojnostjo ratificira delitev. Vendar lahko sodišče posreduje na začetni stopnji postopka, in sicer tako da imenuje vodjo gospodinjstva, kadar so se vse osebe, ki jih za to nalogo določa zakon, izločile ali so bile odstranjene.

Pravno zastopanje je obvezno le, če se postavljajo in obravnavajo pravna vprašanja ali če je vložena pritožba.

Zapuščinski postopek vključuje naslednje stopnje: (i) začetni zahtevek in izjave vodje gospodinjstva; (ii) vročanje listin; (iii) ugovori; (iv) odgovori vodje gospodinjstva; (v) dolgovi; (vi) pripravljalni sestanek; (vii) sestanek zainteresiranih strank; (viii) določitev razpoložljivega deleža; (ix) delitev; (x) sprememba in razveljavitev delitve.

Zgornje stopnje postopka so opisane v nadaljevanju.

(i) Začetni zahtevek in izjave vodje gospodinjstva

Sodišče zapuščinskega postopka ne začne na lastno pobudo. Stranke, ki imajo neposreden interes za delitev, oziroma starši, skrbnik ali varuh, kar je primerno, lahko vložijo zahtevek za začetek zapuščinskega postopka, če je dedovanje prepovedano mladoletnikom ali tistim, ki so razglašeni za nesposobne ali tistim, za katere se ne ve, kje se nahajajo.

Oseba, ki vložijo zahtevek za začetek zapuščinskega postopka, mora priložiti izpisek iz matične knjige umrlih za oporočitelja in navesti, kdo bo opravljal nalogo vodje gospodinjstva.

Notar imenuje vodjo gospodinjstva in ga pozove, naj poda izjave, v katerih mora predstaviti oporoko, sporazume o dedovanju, poročne pogodbe in listine o donacijah, če obstajajo, navede dediče in/ali volilnojemnike, predloži seznam premoženja in njegove vrednosti, skupaj z zahtevanimi dokumenti za ugotovitev pravnega statusa premoženja, in ločeno seznam dolgov v zapuščinski masi.

(ii) Vročanje listin

Notar obvesti stranke, ki imajo neposreden interes za delitev, in zapuščinske upnike. Če obstajajo nujni dediči, so obveščeni tudi prejemniki daril.

(iii) Ugovori

Stranke, ki imajo neposreden interes za delitev, lahko vložijo ugovore, pritožbo ali tožbo.

(iv) Odgovori vodje gospodinjstva

Vprašanja, postavljena na prejšnji stopnji, se rešijo po zaslišanju vodje gospodinjstva. Zaslišijo se lahko tudi preostale zainteresirane stranke in lahko se zahteva predložitev dokazov. Kadar je zaradi zapletenosti vprašanju odločanje o zahtevkih v zapuščinskem postopku dolgotrajno, notar zainteresirane stranke napoti na običajni sodni postopek.

(v) Dolgovi

Postopek iz točk (iii) in (iv) se uporablja, kadar domnevni dolжник odreka zahtevek v okviru zapuščinskega postopka.

(vi) Pripravljalni sestanek

Ko so vprašanja, ki bi lahko vplivala na delitev zapuščine, rešena, notar določi datum za pripravljalni sestanek. Na tem sestanku zainteresirane stranke z dvotretjinsko večino sprejmejo odločitve o sestavi deležev. Zainteresirane stranke sprejemajo tudi odločitve o odobritvi obveznosti in sredstvih za poravnavo volil in drugih obremenitev zapuščine. Popis zapuščine se lahko konča na pripravljalnem sestanku s soglasjem vseh strank.

(vii) Sestanek z zainteresiranimi strankami

Če je popis odobren, se določi datum za sestanek zainteresiranih strank, ki mora biti v 20 dneh po pripravljalnem sestanku. Namen sestanka je dodeliti premoženje z zaprtimi ponudbami ali postopkom s pogajanjmi.

(viii) Določitev razpoložljivega deleža

Če obstajajo nujni dediči ali volilnojemniki, se lahko vložijo vloge, da se podarjena ali z volilom dodeljena darila ovrednotijo in prodajo na dražbi ali da se drugo premoženje iz zapuščine ovrednoti zaradi ugotovitve, ali presega razpoložljivi delež.

Če darila ali volila presegajo razpoložljivi delež, jih je treba zmanjšati.

Darila ali volila presegajo razpoložljivi delež, kadar prizadenejo nujni delež nujnih dedičev.

(ix) Delitev

Notar po zaslišanju odvetnikov določi, kako se bo premoženje delilo, nato sestavi izjavo o delitvi. Deleži so tako zaključeni. Če nastane presežek iz premoženja, ki je bilo prodano na dražbi, podarjeno ali dodeljeno z volilom, ali če darila ali volila presegajo razpoložljivi delež, notar sestavi izjavo. V tem primeru so zainteresirane stranke obveščene, da lahko zahtevajo plačilo dolga zaradi presežne pridobitve, zaposijo za opredelitev zadevnega deleža v gotovini ali zahtevajo zmanjšanje darila ali volila, če je razpoložljivi delež presežen. Zainteresirane stranke lahko vložijo zahtevke na podlagi izjave o delitvi. Notar odloči o zahtevkih in po potrebi uredi žrebanje.

Nato se postopek nadaljuje pred sodiščem v okrožju, kjer je notarska pisarna, v kateri je bilo popisano premoženje. Pristojni civilnopravni sodnik izda sodno odločbo, s katero ratificira delitev na podlagi izjave in žreba, zadevnim zainteresiranim strankam pa se odredi plačilo stroškov.

Zoper odločbo o ratificiranju delitve se je mogoče pritožiti.

(x) Sprememba in razveljavitev delitve

Če so izpolnjene določene zahteve, je mogoče delitev spremeniti ali razveljaviti tudi po tem, ko je odločba o ratificiranju delitve postala dokončna in pravnomočna. Lahko se na primer spremeni, če se s tem strinjajo vse zainteresirane stranke, ali razveljavi, če kak dedič ni bil upoštevan.

NEIZPODBIJANO DEDOVANJE

Zainteresirana stranka lahko uredi zadeve pri notarju ali matičarju, tako da uporabi sistem enega samega okenca, pri čemer se obravnavajo vsa vprašanja, povezana z dedovanjem, od odobritve do končnega evidentiranja premoženja, ki je posledica delitve.

Zato je mogoče odobritve in delitev opraviti v eni ali drugi zgoraj navedeni ustanovi.

Potem ko so zainteresirane stranke zagotovile, da so bile v notarski pisarni ali na matičnem uradu pooblaščen kot dediči, lahko razdelijo premoženje iz zapuščine tudi na podlagi zasebne listine, overjene pri odvetniku ali pravnem svetovalcu.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali volilnojemnik?

Dediči podedujejo zapuščino umrlega v celoti ali deloma, kar pomeni, da premoženje, ki naj bi ga podedovali, ni vnaprej določeno.

Po drugi strani pa volilnojemniki podedujejo določeno premoženje ali dragocenosti.

V primeru dedovanja na podlagi zakona upravičenje izhaja iz zakona. V primeru prostovoljnega dedovanja pa upravičenje izhaja iz oporočiteljeve izjave volje. Nasledniki lahko imajo status dedičev ali volilnojemnikov tako pri dedovanju na podlagi zakona kot pri prostovoljnem dedovanju.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Če je bilo dedovanje sprejeto na podlagi pravne dobrote popisa, se za plačilo zapustnikovih dolgov in drugih stroškov dedovanja uporabi samo premoženje s tega seznama, razen če upniki ali volilnojemniki ne dokažejo, da obstaja drugo premoženje. Če je na voljo popis zapuščine, je breme dokazovanja obstoja takega premoženja na upnikih ali volilnojemnikih.

Podobno v primeru brezpogojnega sprejema odgovornost za dolgove in druge stroške dedovanja ne presega vrednosti podedovanega premoženja, vendar so zdaj dediči ali voliljojemniki tisti, ki morajo dokazati, da zapuščina ne vključuje premoženja, katerega vrednost bi zadostovala za plačilo dolgov ali uresničitev volil. V tem primeru je breme dokazovanja, da tako premoženje ne obstaja, na dedičih ali voliljojemnikih.

Zapuščino se lahko uporabi za naslednje stroške: oporočiteljve pogrebne in povezane stroške, stroške izvrševanja, upravljanja in likvidacije zapuščine, plačilo zapustnikovih dolgov in uresničitev volil.

V primeru nedeljivega podedovanega premoženja, dediči solidarno odgovarjajo za plačilo navedenih stroškov. Če je bila zapuščina razdeljena, je vsak dedič odgovoren le za znesek, ki je sorazmeren njegovemu deležu dediščine.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

V naslednjem odgovoru je ločeno navedeno, kateri dokumenti in informacije se zahtevajo za vpis nepremičnine, kakšne pristojbine je treba plačati in kako se lahko predloži zahtevek za vpis (osebno, po pošti ali prek spleta).

Zahtevani dokumenti in informacije

V zahtevku za vpis nepremičnine morajo biti navedeni vložnik, zadevna dejstva in premoženje ter seznam spremnih dokumentov.

Vpišejo se lahko samo dejstva, navedena v dokumentih, ki jih pravno utemeljujejo.

Dokumenti v tujem jeziku se lahko sprejmejo le, če so prevedeni v skladu z zakonom, razen če so sestavljeni v angleščini, francoščini ali španščini, pristojni uradnik pa zadevni jezik razume.

Kadar je treba primernost zahtevka za vpis oceniti na podlagi tujega prava, mora zainteresirana stranka zadevno vsebino dokazati z ustreznim dokumentom. Če zahtevek za vpis zadeva stavbo, ki ni opisana, mora biti priložena dodatna izjava, v kateri so navedeni imena, statusi in naslovi lastnikov neposredno pred odsvojiteljem ter prejšnja oznaka iz zemljiške knjige, razen če vložnik zahtevka v izjavi navede, zakaj to ni znano.

Če vpis zadeva delež v neopisani skupni nepremičnini, je treba navesti tudi imena, statuse in naslove vseh solastnikov.

Pristojbine, ki jih je treba plačati

Pristojbina mora biti plačana ob predložitvi zahtevka ali poslana skupaj z njim. Pristojbina ustreza verjetnemu skupnemu znesku, ki ga je treba plačati. Če ni plačana ob vložitvi zahtevka za vpis, se lahko zahtevek takoj zavrne.

Če pristojbina ni bila plačana in zahtevek ni bil zavrnjen, registracijska služba zainteresirano stranko obvesti o roku, do katerega je treba znesek plačati, saj bo vpis v nasprotnem primeru zavrnjen.

Enak postopek se uporabi, kadar na začetku plačani znesek ni zadosten in ni dopolnjen.

Vložitev zahtevka za vpis osebno, po pošti ali prek spleta

Zahtevke za vpis nepremičnine je mogoče vložiti osebno, po pošti ali prek spleta.

Zahtevki za vpis osebno ali po pošti morajo biti vloženi pisno v skladu z obrazci, odobrenimi s sklepom upravnega organa *Instituto dos Registos e do Notariado, I.P.* [Inštituta za registre in notariat]. Obrazcem je treba priložiti dokumente, ki utemeljujejo dejstvo, ki je predmet vpisa, in zgoraj navedene dodatne izjave, če obstajajo.

Obrazcev iz zgornjega odstavka ni treba uporabiti za pisne zahtevke za vpis, ki jih predložijo javni organi v vlogi tožnikov ali tožencev pred sodišči, služba državnega tožilstva, stečajni upravitelji ali izvršitelji, ne glede na to, ali so predloženi osebno ali po pošti.

Za zahtevke sodišč, službe državnega tožilstva, izvršiteljev ali sodnih izvršiteljev, ki izvajajo ukrepe, značilne za izvršitelje in sodne upravitelje, se priporoča, da se pošljejo elektronsko, skupaj z dokumenti, ki so potrebni za vpis, in zneski, ki jih je treba plačati.

Zahtevke za vpis nepremičnin je mogoče vložiti prek spleta na naslovu <http://www.predialonline.mj.pt/>. Edini postopki, ki jih ni mogoče urediti prek spleta, so postopki za utemeljitev, popravek ali izpodbijanje odločb, ki jih izvede matičar.

Za vložitev zahtevka za listine, namenjene vpisu nepremičnine, prek spleta se zahteva digitalno potrdilo. Državljeni, ki imajo portugalsko osebno izkaznico in so aktivirali svoja digitalna potrdila, odvetniki, notarji in pravni svetovalci že imajo ta potrdila.

Menedžerji in direktorji gospodarskih družb ali družb civilnega prava, ki imajo gospodarsko obliko, lahko potrdijo, da elektronski dokumenti, ki so jih predložili, ustrezajo izvirnim dokumentom v papirni obliki, ko prek spleta predložijo zahtevke za vpis, v katerih so zadevne družbe zainteresirane stranke.

OPOMBA:

Zahtevke za vpis nepremičnega premoženja lahko vložijo samo osebe in/ali subjekti, za katere po zakonu velja, da so pravno upravičeni. Te osebe ali subjekti so opredeljeni zgoraj v odgovoru na vprašanje „Ali mora biti razpolaganje registrirano in kako?“ v oddelku, ki se nanaša na vpise v zemljiško knjigo.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Imenovanje upravitelja je obvezno, če se vloži zahtevek za začetek zapuščinskega postopka. V tem primeru je treba obvezno imenovati vodjo gospodinjstva, ki je odgovoren za upravljanje zapuščine. Oseba, ki zaprosi za uvedbo zapuščinskega postopka, navede, kdo mora po zakonu opravljati naloge vodje gospodinjstva. To se navede na obrazcu, s katerim se zaprosi, da se zapuščinski postopek začne.

Medtem ko je zapuščina ležeča, morda ne bo nikogar, ki jo je zakonsko upravičen upravljati. V tem primeru lahko kateri koli dedič ukrepa, tako da upravlja dediščino, celo preden jo je sprejel ali se ji odpovedal. Če obstaja tveganje izgube ali poslabšanja premoženja v ležeči zapuščini, sodišče imenuje varuha (kuratorja). To se stori na zahtevo službe državnega tožilstva ali katere koli druge zainteresirane stranke. Opredelitev ležeče zapuščine je bila že podana v odgovoru na vprašanje „Kateri organ je pristojen: [...] za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?“.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Vodja gospodinjstva

Vodja gospodinjstva je načeloma odgovoren za upravljanje zapuščine, dokler se ta ne likvidira ali razdeli.

V skladu z zakonom se naloga vodje gospodinjstva dodeli v naslednjem vrstnem redu:

- (a) preživelemu zakoncu, ki ni pravno razvezan od osebe ali premoženja, če je dedič ali ima delež na podlagi zakonske zveze v dediščini zakoncev;
- (b) izvršitelju, razen če oporočitelj ne navede drugače;
- (c) sorodnikom, ki so dediči po zakonu;
- (d) oporočnim voliljojemnikom.

Če se vsa zapuščina razdeli voliljojemnikom, bo kot vodja gospodinjstva deloval najugodnejše obravnavani voliljojemnik, s čimer bo nadomestil dediče; če bodo vsi pogoji enaki, bo imel prednost najstarejši.

Obstajajo primeri, v katerih je mogoče upravljanje dela ali celotne zapuščine zaupati izvršitelju ali skrbniku, kot je pojasnjeno v nadaljevanju.

Izvršitelj

V primeru oporočnega dedovanja lahko oporočitelj imenuje eno ali več oseb, od katerih se zahteva, da zagotovijo uveljavitev oporoke ali da oporočo v celoti ali deloma izvršijo. To se imenuje izvrševanje. Imenovana oseba je izvršitelj.

Skrbnik

Postavitev skrbnika ali skrbništvo je razpolaganje, s katerim oporočitelj imenovanemu dediču zaupa nalogo ohranjanja dediščine, ki bo po njegovi smrti pripadala drugi osebi. Dedič, ki mu je zaupana ta naloga, se imenuje skrbnik. Upravičenec se imenuje skrbniški dedič. Skrbnik ima koristi od premoženja v okviru skrbništva in ga upravlja.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Pooblastila vodje gospodinjstva

Vodja gospodinjstva upravlja zapustnikovo premoženje in, če je imel zapustnik skupno premoženje v zakonski zvezi, skupno premoženje zakoncev.

Vodja gospodinjstva lahko dediče ali tretjo osebo pozove, naj predajo premoženje v njihovi posesti, ki naj bi ga upravljal. Zoper dediče ali tretjo osebo lahko vložijo posestno tožbo in izterja zapuščinske terjatve, kadar bi odlašanje ogrozilo njihovo izterjavo ali kadar je plačilo spontano.

Vodja gospodinjstva mora prodati sadje ali drugo pokvarljivo blago in lahko iztržek uporabi za plačilo pogrebnih in povezanih stroškov ter upravnih pristojbin.

Vodja gospodinjstva lahko proda tudi sadje, ki ni pokvarljivo, če je to potrebno za plačilo pogrebnih in povezanih stroškov ter upravnih pristojbin.

Razen v zgoraj navedenih primerih lahko pravice v zvezi z dedovanjem izvajajo le vsi dediči skupaj ali pa se izvajajo zoper vse dediče.

Pooblastila izvršitelja

Če je bil pri oporočnem dedovanju imenovan izvršitelj, ima ta pooblastila, ki mu jih je dal oporočitelj.

Če oporočitelj ne opredeli pooblastil izvršitelja, je izvršitelj odgovoren za naslednje: ureditev pogrebnih in drugih zadev ter plačilo zadevnih stroškov;

spremljanje uresničevanja razpolaganj za primer smrti in ohranjanje njihove veljavnosti pred sodišči, če je potrebno; opravljanje nalog vodje gospodinjstva.

Oporočitelj lahko izvršitelju zaupa izvršitev zapuščinskih volil in drugih odgovornosti, kadar je ta vodja gospodinjstva in je treba obvezno popisati premoženje.

V ta namen lahko oporočitelj izvršitelja pooblasti, da proda kateri koli del premoženja iz zapuščine (premičnine ali nepremičnine) ali tistega, ki je naveden v oporoki.

Pooblastila skrbnika

Skrbnik ne le upravlja premoženje, temveč tudi prejema koristi iz premoženja, za katerega skrbi. Uporabljajo se določbe v zvezi z uživanjem takega premoženja, če so skladne s skrbništvom. Skrbnik mora za razpolaganje s premoženjem ali obremenitev premoženja v okviru skrbništva imeti odobritev sodišča.

Dediči in varuh ležeče zapuščine

Ležeča zapuščina predstavlja sklad, ki je pravna oseba. Zato lahko zapuščina začne postopke, prav tako se postopki lahko začnejo zoper njo. Če ni nikogar, ki bi v tem primeru upravljal zapuščino, se lahko sprejme ena od spodaj navedenih rešitev.

Preden dedič sprejme ali se odpove dedovanju, lahko izvede nujne upravne ukrepe, medtem ko je zapuščina ležeča. Če je vložen ugovor, kadar je več dedičev, prevlada volja večine.

Varuha ležeče zapuščine lahko imenujejo tudi sodišča. Odgovoren je za uporabo potrebnih začasnih postopkov in vlaganje tožb, ki jih ni mogoče odlagati, saj bi bili v nasprotnem primeru ogroženi interesi dedovanja. Varuh je odgovoren tudi za zastopanje dediščine v vseh tožbah, ki so vložene zoper njo. Za razpolaganje ali obremenitev nepremičnega premoženja, dragocenosti, vrednostnih predmetov, komercialnih obratov in katerega koli drugega premoženja, pri katerem razpolaganje ali obremenitev ne pomeni upravnega dejanja, potrebuje odobritev sodišča. Odobritev sodišča bo dana le, če je dejanje upravičeno, da se prepreči poslabšanje ali izguba premoženja in plačajo zapuščinski dolгови ali poravnajo stroški potrebnih ali koristnih izboljšav, ali če se pojavi druga nujna potreba.

Kadar zapuščina ni več ležeča, ker je bila sprejeta, vendar še ni bila razdeljena, zakon dopušča, da kateri koli dedič vložijo zahtevek za sodno priznanje njegovega statusa dediča in povrnitev vsega ali dela premoženja iz zapuščine zoper tistega, ki ima to premoženje kot dedič ali na podlagi drugega upravičenja ali celo brez upravičenja. To se imenuje tožba na posest. To tožbo lahko vložijo en sam dedič brez sodelovanja drugih, vendar s tem ne poseže v pravico vodje gospodinjstva, ki lahko pozove k predaji premoženja, ki naj bi ga upravljal, kot je navedeno zgoraj.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Dokumentí, ki potrjujejo status dedičev ali volilojemnikov

Sodne odločbe,

notarske listine,

poenostavljeni postopki za potrjevanje statusa dedičev, ki ga je izdal matični urad.

Navedeni dokumenti potrjujejo status dedičev in/ali volilojemnikov, ki preživijo umrlega.

Sodne odločbe, notarske listine in poenostavljeni postopki za potrjevanje dedičev so pravno veljavne listine s polno dokazno vrednostjo.

Pooblastitev dedičev ali volilojemnikov se evidentira na matičnem uradu z zaznamkom na zapustnikovem izpisku iz matične knjige umrlih.

Dokumentí, ki potrjujejo delitev

Pri izpodbijanem dedovanju:

Sodna odločba pristojnega sodišča, ki ratificira delitev zapuščine v zapuščinskem postopku pred pristojnim notarjem. V odločbi se opredeli, kako bodo deleži razdeljeni (npr. premoženje, ki ga bo podedoval vsak dedič ali volilojemnik). To je pravno veljavna listina s polno dokazno vrednostjo.

Pri prostovoljnem dedovanju:

Zasebna sodno overjena listina, sestavljena pred odvetnikom ali pravnim svetovalcem, v kateri je določeno, kako se razdelijo deleži. To ni pravno veljavna listina, temveč zasebna sodno overjena listina, ki ima v tem primeru dokazno vrednost enako polni dokazni vrednosti.

Dokument o delitvi v poenostavljenem postopku dedovanja pred matičarjem. To je pravno veljavna listina s polno dokazno vrednostjo.

Notarska listina o delitvi, ki jo sestavi notar. To je pravno veljavna listina s polno dokazno vrednostjo.

Kateri koli od zgoraj navedenih dokumentov, ki potrjujejo delitev, je lahko podlaga za registracijo premoženja iz zapuščine v korist dediča ali volilojemnika, ne glede na to, ali ima polno dokazno vrednost ali ne.

Končna opomba

Informacije v tej obliki so splošne narave, niso izčrpe in ne zavezujejo kontaktne točke, Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah ali sodišč oziroma njihovih prejemnikov. S tem se ne odpravi potreba po preučitvi veljavne zakonodaje.

Zadnja posodobitev: 05/07/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.